

Statusno pravna ureditev zadruga v slovenski zakonodaji

Tony Mlakar, AlpeAdriaGreen (AAG)

Statusno pravna ureditev zadruga v slovenski zakonodaji

Osnovni pravni položaj zadrug

- krovni zakon: **Zakon o zadružništvu** (Zzad - Uradni list RS, št. [97/09](#) – UPB₂)

Zakoni, ki urejajo posamezna področja delovanja in upravljanja zadrug:

- **Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju** (ZSDU -Uradni list RS, št. [42/07](#) – uradno prečiščeno besedilo in [45/08](#) – Zarbit),
- **Zakon o gospodarskih družbah** (ZGD-1 Uradni list RS, št. [65/09](#) – uradno prečiščeno besedilo, [33/11](#), [91/11](#), [32/12](#), [57/12](#), [44/13](#) – odl. US, [82/13](#), [55/15](#) in [15/17](#))
- **Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju** (ZFPPIPP - Uradni list RS, št. [13/14](#) – uradno prečiščeno besedilo, [10/15 – popr.](#), [27/16](#), [31/16](#) – odl. US, [38/16](#) – odl. US in [63/16](#) – ZD-C)

Osnovne značilnosti zadrug po ZZad

- ...organizacija vnaprej nedoločenega števila članov , ki ima namen pospeševati gospodarske koristi in razvijati gospodarske oziroma družbene dejavnosti svojih članov ter temelji na prostovoljnem pristopu, svobodnem izstopu , enakopravnem sodelovanju in upravljanju članov .

(Zzad, UL RS 42/7, 1.člen)

Osnovne značilnosti zadrug po ZZad

Dve temeljni prvini:

- Namen zadruge
- Članstvo

Osnovne značilnosti zadrug po ZZad

Namen zadruge:

- pospeševanje gospodarske koristi svojih članov na podlagi enakopravnega sodelovanja in članskega upravljanja.
- zadruga omogoča svojim članom povečevanje prihodkov oziroma zmanjšanje odhodkov, lahko pa tudi zagotavlja različne dobrine ali storitve, ki posameznemu članu brez posredovanja zadruge niso dostopne (tudi družbene dejavnosti)
- Vprašanje presežka prihodkov nad odhodki?

Osnovne značilnosti zadrug po ZZad

Članstvo v zadrugi

- Zadruga kot pravna oseba korporacijske narave (razvoj zadruga iz društvene pravne osebe)
- Temelji na prostovoljnem vstopu ali izstopu
- Spremenljivo število članstva
- Osebnost članstva
- Načelo istovetnosti članstva in zadruga

Osnovne značilnosti zadrug po ZZad

Organi zadruge

Občni zbor

- člani kot nosilec kolektivne volje)
- Vsak član ima en glas, če zadružna pravila ne določajo drugače (Zzad, UL RS 42/7, 18.člen)

Predsednik zadrug/UO (obvezni organ)

Direktor zadruge (poslovodski organ)

Osnovne značilnosti zadrug po ZZad

Premoženje zadruga

- Premoženje zadruga sestavljajo stvari, pravice in denar
- Viri premoženja zadruga so deleži članov in drugi viri (ZZad, UL RS 42/7, 35.člen)
- Vsak član ima najmanj 1 delež. Denarna vrednost posameznega deleža je enaka, če ni s pravili zadruga drugače določeno
- Možnost vplačila prostovoljnih deležev
- Zadruga odgovarja za svoje obveznosti z vsem svojim premoženjem – **subsidiarna odgovornost članov v primeru stečaja!**
- Presežek prihodkov – obvezni rezervni sklad (5%), prostovoljni skladi, razdelitev med člane zadruga, če to omogočajo pravila zadruga

Osnovne značilnosti zadrug po ZZad

Prenehanje zadruga (Zzad, UL RS 42/7, 47.člen)

- Po poteku časa, za katerega je bila ustanovljena
- Izrečen ukrep prepovedi opravljanja dejavnosti
- Spojitev z drugo zadrugo
- Ničnost vpisa
- Po končanem stečajnem postopku
- Če tako odloči občni zbor
- Zmanjšanje števila članov pod zak. Določen minimum neprekinjeno za najmanj 6 mesecev

Statusno preoblikovanje zadrug in preoblikovanje drugih pravnih oseb v zadruga

Možnost združitve (pripojitve ali spojitve) ali delitve (razdelitev, oddelitev ali ičlenitev)

Sprememba pravne organizacijske oblike v:

- Gospodarsko družbo (razen tihe družbe)
- GIZ
- ECS

Prednosti združne oblike pred drugimi statusno pravnimi oblikami

- Člani zadruge so osebe, ki v zadrugi niso samo pasivno udeležene s kapitalskim vložkom, temveč z zadrugo tudi sodelujejo in pridobivajo koristi pretežno na podlagi sodelovanja, ne pa kapitalske udeležbe. Zato je zadruga tesneje povezana s članstvom in v primerjavi z drugimi pravno organizacijskimi oblikami omogoča v večji meri poslovanje po načelih trajnostnega razvoja.
- Zadruga je kadarkoli odprta za vstop novih članov, načeloma pa ni dolžna sprejeti osebe, ki izpolnjuje pogoje (obojestranska prostovoljnost članstva).
- Članstvo v zadrugi je prostovoljno. Član lahko iz zadruge tudi izstopi, po prenehanju članstva pa se mu izplača delež. Vstop novih in izstop sedanjih članov ne zahtevata spremembe ustanovnega akta ali pravil. Spremenljivost števila članov sicer lahko pomeni tudi poslabšanje kapitalske podlage zadruge, če se zaradi izstopa članov zmanjša lastni kapital zadruge, vendar zakon za obvladovanje in omejevanje tveganja, ki izhaja iz spremenljivega števila članov in višine kapitala.

Prednosti združne oblike pred drugimi statusno pravnimi oblikami

- Dopušča, da se z združnimi pravili uvede najnižji znesek osnovnega kapitala, za srednje in velike zadruga pa je predpisana obveznost revizije letnega poročila.
- Člani zadruga participirajo pri dodani vrednosti, ki bi sicer pripadala drugi osebi (posredniku).
- Zadruga je organizacija vnaprej nedoločenega oziroma spremenljivega števila članov, zato je dojemljiva za vstop novih članov.
- Zadruga zagotavlja članom demokratično upravo, medtem ko je v nezdružnih organizacijah glasovalna pravica neenakomerno razdeljena oziroma odvisna od vloženega kapitala.

Tony Mlakar, AlpeAdriaGreen (AAG)

Hvala za pozornost!